

[Axel Kristensen.]

langsomt tempo i forhold til det, hvori det kunne være sket.

Den højtærede statsminister taler om traditionelt byggeri og utraditionelt byggeri, altså montagebyggeri. Her er måske et eksempel på, at fordi man ikke kan få lov til at anvende til det traditionelle byggeri ufaglærte i tilstrækkeligt omfang, så tvinges man over i en anden form for byggeri. Først den dag der er den samme frihed begge steder, er vi i stand til at bedømme, om den ene metode er bedre end den anden. Det kan meget vel være, at det, at man ikke kan få bygget nok på den traditionelle måde, fordi den kræver håndværkere i større omfang end den utraditionelle, tvinger til montagebyggeri i stedet for.

Endvidere er forholdet det, at halvdelen af Danmarks befolkning bor i deres eget hus, altså i småhuse, og dér må man blive ved at anvende det traditionelle byggeri. Skal de ikke også have den mulighed? Vist må de da det. Den højtærede boligminister ryster på hovedet. Jeg ved da godt, at man også dér køber færdige køkkener og sætter ind. (*Boligministeren* [Carl P. Jensen]: Også færdige huse!). Ja, ja, helt færdige er de vel ikke; de skal vel laves, inden de er færdige.

Men det er da givet, at så er der ingen grund til at skelne mellem disse to ting, som den højtærede statsminister gjorde. Det er helt sikkert, at det, den højtærede statsminister talte om, var byggeri med en meget minutøs planlægning som det, der finder sted i Gladsaxe og Ballerup. Jeg kender det temmelig godt; en af dem, der har mest med det at gøre, er en af mine allerbedste venner, og jeg følger det med den største interesse. Det er planlagt så minutøst, at når man begynder et byggeri, som man gjorde f. eks. forrige efterår, og skal være færdig måske på tre fjerdingår med et meget stort antal lejligheder, bliver timeplanen korrigeret hver fjerde time hele vejen igennem, for at man kan se, om det fungerer. Det er et så fantastisk planlægningsarbejde, der skal til for at arbejde efter dette, at det kun kan anvendes på denne form for storbyggeri. Det vil ikke sige, at man ikke bruger maskiner og mere rationelle arbejdsmetoder, end man gjorde før andre steder. Denne form for byggeri er baseret på en fantastisk fornem planlæg-

ning, det er helt givet. Denne planlægning er også kostbar, og den kan ikke udnyttes fuldt ud under de forhåndenværende forhold, fordi man ikke har den fornødne frihed til at køre videre, fordi billiggørelsen ikke kommer til udtryk, fordi disse planer er så dyre, at hvis de ikke kan gentages, får de ikke den virkning, de skulle have.

Hvis jeg ikke er forkert underrettet, vil huslejen i de huse, man bygger med den fornemste planlægning, vi har ude i Gladsaxe, blive ganske lidt under 70 kr. pr. m², og boligministeren taler normalt om, at billigbyggeriet ligger på 75 kr. pr. m². Men det er et sidespring, som der ingen grund er til at fordybe sig mere i.

Det afgørende er, om man vil have, at den arbejdskraft, som frigøres ét sted, skal gå derhen, hvor den giver det højest mulige arbejdsudbytte, eller om den, fordi der er skranker, skal tvinges til at blive anvendt på mindre værdifuldt arbejde. Jeg har ikke talt om, at vi har arbejdsløse, og at vi skal afhjælpe en arbejdsløshed; jeg har talt om, at man må have denne frihed, så at det sikres, at de mennesker, som bliver fri ved, at man rationaliserer ét sted, derefter kan gå hen til den anden arbejdsform og den funktion, som giver den højest mulige produktion pr. mand. Det er den vigtigste ting, befolkningen har brug for, og den må ikke udelukkes ved nogle skranker. Alle de fremskridt, man har gjort på disse områder, kan jeg da kun være glad ved.

Der er en ting, som forbavser mig, når jeg ser tallene. Jeg håber, disse tal er rigtige; jeg har ikke selv pillet dem frem; der er jo grænser for, hvad man kan overkomme; men så vidt mig bekendt stammer de fra boligministeriets oplysninger. I disse oplysninger er det således — jeg ved ikke; jeg skal vel ikke have tilladelse til at citere nogle tal, jeg har skrevet op, for de stammer fra boligministeriet, men jeg kan sige, hvor de stammer fra i boligministeriets oplysninger; men her er det gjort op, hvor mange faglærte arbejdere der i alt arbejdede i nybyggeri, ved udbygning, med reparationer, med vedligeholdelse og med anlægsvirksomhed den 29. august 1961. Hvis vi tager alle disse grupper med, hele feltet, drejer det sig om 106.743 mennesker. Både i august 1962 og august 1963, ganske vist den 13. august 1963 — i alt i 3 år efter hin-